

παρακάλια και τήματα. Και λένουν μάλιστα πως μερικές τις επλάυνσε με τα χαρίσματά του και τις κατέβασε στο πηγάδι, τοις έμπασε σ' ωρκιότητες, καμάρες που είχαν πολύ λαμπρά και πλούσια πράγματα, και αφού τις έκράτησε μια ημέρα κ' έφαγαν κ' έπιναν καλὰ, τις έβγαλε πάλι έξω από το πηγάδι. Τέτοια πολλά έχουν να είπουν και για ένα πηγάδι πολύ μεγάλο, που είναι στον κήπο του Καβάκτ' απ' α' τα λιγιστοί παίρνουν νερό και γιατί είναι πολύ μεγάλο, κατ' αν θέλεις, και από φόβο οι περισσότεροι.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Επομινύσκει

τοίς κατόχοις προσωρινών τίτλων του Λαχειοφόρου Αυτοῦ δανείου 2 1/2 ο/ο 1904, ότι η πρώτη κληρώσις της 1 Δεκεμβρίου έ. έ. ενεργηθήσεται επί τη βάσει των όριστικῶν τίτλων έπομένως όφείλουσιν οι έπιθυμούντες να μετασχωσι της εισημένης κληρώσεως να σπεύσωσιν εις ανταλλαγὴν των προσωρινῶν τίτλων εντός του τρέχοντος μηνός Νοεμβρίου, εν Αθήναις μὲν παρά τῇ Εθνικῇ Τραπεζῇ, εν ταῖς Ἐπαρχίαις δὲ παρά τοῖς υποκαταστήμασι της Ἐθνικῆς Τραπεζῆς και παρά τοῖς Ταμίαις του Δημοσίου, παρ' οἷς ἐνηργήθησαν έγγραφαί του δανείου τούτου και εν Ἐπτανήσῳ παρά τοῖς Ὑποκαταστήμασι της Ἰονικῆς Τραπεζῆς.

(Εκ του Γραφείου).

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟ

Α'.

Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Νάχα του Μάη τις δροσιές
τ' Απριλομάη τις χάρες!

Ακράτητοι όλοι τρέχουν στα βουνά. Ο καθένας ποθεί κατάκαρδα να ξεχάση αυτή την ημέρα τα μύρια βάσανά του—το μόχθο της ζωής—και να περιπλανηθῇ, να χαρῇ, να εὐθυμῇ με καμπόσους φίλους του σε κανένα έξοχικό μέρος. Δεν έχει το νησάκι μας—ώμείνα—πρασινάδες πλούσιες, δεν έχει κελαρίστρες βρύσες και μύριων πουλιῶν λαλιές, μά έχει καμπόσους βράχους και καμπόσα χαμόκλαδα και άγριόχορτα επάνω στα ύψώματά του, πούναι για μὰς της παρηγορίας το άφραστο βάλσαμο και μια άχτιδα θάρρους στον άνεμόδαρτο τῆς ζωῆς δρόμο. Θεέ μου!

Και βλέπεις λοιπόν μικρούς και μεγάλους, άντρες και γυναίκες, ν' αναϊδαίνουν τ' άπόκρημα βουνάκια του νησιού μας και στο φτωχικόν ήσκιο ενός μοναχοφυτεμένου δέντρου ή κενενός μισοχαλασμένου τσίχου καθισμένοι σταυροπόδι να τρών εὐθυμοι το φαγάκι τους, άξένιοι ας τοι να πίνουν με γέλοια το κρασάκι τους και να σκορποῦν δλόγυρα με κέφι το τραγούδι τους. Ποῦ και ποῦ τυχαίνει ν' άκούς κανένα μουσικόν όργανο—βιολί ή φιλαρμόνικα, μαντο-

λίνο ή λύρα—να πατᾷ λαλιά. Έκει έξάπαντος θα δῆς πως θα γείνη και χορός.

Αφού περάσουν όλη την ημέρα στην έξοχή και κυλιστοῦν στη φτωχική πρασινάδα της, γυρίζουν με τραγούδια στα σπιτάκι τους το βράδυ βράδυ.

Μά δεν είπαμε ακόμα τί γίνεται την αὐγή. Πήγαμε στο τέλος χωρίς να πούμε την άρχή. Κι όλο το μυστήριο μιας χαριτωμένης συνηθείας κρύβει ή άρχή. Την αὐγή, την ώρα που το πρωτόγαλτο φῶς χαμογελῶντας πέφτει στη γῆ και στη θάλασσα, ξυπνοῦνε σάν τις πεταλούδες τα κορίτσια μας, παίρνουν μαζί τους τις βυτίνας (στάμνες) τους, παίρνουν και τα λουλούδια—ρωδιές, βασιλικά, δυόσμο, τριαντάφυλλα, γαρύφαλλα—που έφρόντισαν άποσπερῆς να συνάξουν και πηγαίνουν στα πηγάδια να φέρουν τὰμίλητο του Μάη νερό.

Κ' ενώ περίεργος τις θωρεῖς στο δρόμο με τα χρυσόφαντα και μεταξωτά φορέματα, με τα χρυσά φλωριά και στολίδια στο λαιμό, στα στήθη και στ' αὐτιά τους, με το μαντήλι τεχνικά και δλόχαρ' άπάνω στην κεφαλή και στις πλάτες, ριγμένο και με το σταμνί το λουλουδοστολισμένο στον ώμο, θαρρεῖς πως βρίσκεσαι σε κανέναν κόσμο όλος διόλου φανταστικό, σ' ένα κόσμο χτισμένο λίς από ποίηση και στολισμένο με μουσική. Μά βλέποντας πάλιν όλες αυτές τις ώραιες νησιωτοπούλες μας χωρίς μιλιὰ να φέρουν «τὰμίλητο του Μάη νερό» στα δικά τους σπιτία ή στοῦ άραβωνιστικῶς τους, αν είναι άραβωνισμένες, θαρρεῖς πως παρευρίσκεσαι στην τελετή κανενός μυστηρίου, που μοιάζει τα παλιά «Έλευσίνια».

Απ' αυτό το χαριτωμένο νερό—πρέπει νάναι τρεχάμενο—πλένουνται όλοι κι όλες, μικροί και με γάλοι. Έστερα τοῦς δίδεται και γλύκισμα, για να περάση γλυκὺς «σάν το μέλι» ο Μάης. Γιατί, λένουν, αυτός ο μήνας έχει πολλές κακὲς ώρες. Απ' αὐτὴ εἶνε κ' ή κατάρη που λέν. «Η ώρα του Μάη να σ' εὐρῇ».

Η άραβωνισμένη κόρη, που φέρνει με χίλια δυό καρδιοχτύπια το πρωτομαγιάτικο νερό στῆς πεθερᾶς της το σπίτι, γι' άνταμοιβή παίρνει το «μπατούτσι», ένα ή πολλά χρυσά φλωριά περασμένα τεχνικά σε μεταξωτή κορδέλλα ή σε χρυσόφαντη κλωστή. Απ' αυτό το νερό θα πλυθῇ ο γαμπρός—αν δεν λείπη στο ταξείδι—ή πεθερά, ο πεθερός και όλοι του σπιτιού, οι όποιοι εὐχονται στη νύφη «να το φέρῃ και στεφανωμένη και να της φέρουν κι αὐτηνῆς οι νύφες των άδελφῶν της». Και με τη στάμνα άδεια, με τα φλωριά στα στήθη και τη χαρά στην καρδιά, γυρίζει στο σπιτάκι της ή κοπέλλα.

Νερό μαγιάτικο φέρνουν οι νύφες στῆς πεθερᾶς τους και τον πρώτο χρόνο του γάμου τους, τον πρώτο δηλαδή Μάη μετά τα στεφανώματά τους.

Ποιὸς νησιώτης κάθε πρώτη του Μάη, όπου κι αν βρίσκεται, δε θυμάται μ' ευχαρίστηση και κρυφὴ χαρὰ αὐτὸ το ωραίο έθιμο; Και ποιοῦ νέου ή ποιᾶς νέας ή καρδιά δεν σκιρτᾷ και δὲν ἀντιλαλὲι γλυκὰ στο μαγικὸ άκουσμα «πρωτομαγιά»;

Β'

«ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΣΤΟ ΝΕΡΟ»

Στα νησάκια νερά πολλά δεν έχουν οι πηγές και Νύμφες πολλές δεν είναι με νερά. Αλλ' είναι τα κορίτσια Νύμφες, κ' είναι νερά τὰμάτια τους κ' είναι πηγές οι Παναγιές, κι εἰν' όλες κορίτσια οι νύμφες.

Θα θυμῶμαι πάντα τις αὐγὲς εκείνες τις ο-

νειρεμένες, τις αὐγὲς που μυτικὰ μου ξευγένισαν κάθε άπόκρυφον παλμό και κάθε πόθο τῆς καρδιάς μου. Θα θυμῶμαι και τα δαιλιὰ τα χρυσοφώτιστα και δροσολουσμένα με το μῦρο του πουνέντη, μ' άκούμ θά θυμῶμαι και τα βράδια τα φεγγαροστόλιστα. Γιατί αυτές είναι οι τρισευλογημένες ώρες που πᾶνε χαρούμενα τα κορίτσια μας—χαλιδονάκια εργατικά μά κι άνυπόταχτα—αὐτὸ νερό.

Νερά τρεχάμενα δεν έχουμε στο μικρό μας νησάκι που δεν εἰν' άλλο τίποτα παρὰ ένας ξερός βράχος ριγμένος μὲς στὴ μέση τῆς θάλασσας. Καμμιὰ βρυσοῦλα—ποιὸς ξέρει γιατί;—δεν μὰς έδειξε ποτὲ το πρόσωπό της. Μά έχουμε ὅχι μακριὰ πολὺ από την πόλη δέκα μεγάλες στέρνες, που τις έχτισαν οι πρόγονοι μας οι άξέχαστοι, που τις λέμε «Αχέρεις» (πεδ). Αχέρων, Αχερουσία λίμνη, Αχελῶς) και που μὰς δίνουν νερό, άμα οι στέρνες των σπιτιῶν μας άδειάζουν. Γιατί κάθε σπιτάκι που χτίζεται εἰδῶ πρέπει νάχη και μια στέρνα.

Το νερό μὰς το φέρνουν απ' τις «Αχέρεις» οι κόρες μας. Κ' εἰδῶ εἰν' ή ποίηση, το πάθος κ' ή ζωή.

Και βλέπω πάντα πεντήμορφα κορίτσια άσπροντυμένα σάν Νεράιδες μαγικές κι άπόκοσμες, με το σταμνί στον ώμο και τα μισοξέπλεχα μαλλιά στη λυγρή τους ράχη γύρω να καρπίζουν μῦρα μαγικά από τάνθηνα τῆς παρθενίας τους χνώτα και δροσάτα γέλοια απ' τα τριανταφυλλένια χεῖλη τους.

Ακούω τοῦς ψιθυρισμοὺς και τα λογάκια τους, τα λόγια τους που τα συντροφεῖ εν' άτελειωτο χαμόγελο και μια πλανέτρα μουσική. Τ' άγγελικὰ τραγούδια τους, εκείνα που μ' έκάνανε τρελλὸ τραγουδιστή και μου γεμίσανε τα στήθη από μυστήριο και άγάπη, από κλάματα και χάρδια κι απ' εἰλιπδες και θλιμμένα κανουρίσματα.

Θυμῶμαι σάν όνειροπλάναμα τις μυστικές εκείνες κι όυλες αὐγὲς, στο γλυκοχάραγμα, που άρχῇ άράδα σάν φαντάσμα' άσπρα έβλεπα να στέκονται, σιμά στις στέρνες τα φεγγόβουλα εκείνα πλάσματα για να γεμίσουν τις βυτίνας τους. Τα μάτια τους δλόμαυρα «σάν του κοράκου το φτερό» ή καταγάλανα σάν τον καθάριον οὐρανὸ μας έριχναν γύρω σπῆις, μάγιικ και χαρές. Τα χέρια τους σάν μαρμαρένια άνάγλυφα Φειδία έκαναν τοῦς άσπρους κρίνους να μαραινούνται από ζήλεια.

Τὰ λίγα άγριολούλουδα πετούσανε τα μῦρά τους για να μυρώσουν το δρόμο των νεράιδων.

Όμορφιές! Α πόσες όμορφιές έτύχαινες στη στράτα του! Μά όλες έπερνούσαν απ' έμπρός σου σάν λαμπούλες σάν μιὰ νύχτας του Γεννάρι άστραπές. Κι άκουες ένα κομματάκι κάθε φορά από τη διήγησή τῆς καθημῆς, άληθινὸ και με τέχνη θαυμαστή πλασμένον εἰδύλλιο.

Τὸν εἶδα πάλι σήμερα πρωί πρωί. Τὸν έριξα κρυφὰ κρυφὰ από το παράθυρο ένα κομματάκι βασιλικό. Μά πρέπει να ξέρῃς...

— Ποιός, κόρη μου, αὐτός; Εἰν' ένα άντρωμένο παλληκαράκι, ένα όμορφο σάν άγγελος ντζόβενο. Μάτια μεγάλα, μαῦρο μουστάκι...

— Νάξερεις τί κλάμματα και τί θρήνους έκαμα την ώρα που έμαθα πως θα ταξιδεύῃ για την Αγγλία. Τα μακριὰ ταξείδια...

Και δεν έπαυες ν' άκούῃς γέλοια, να φαντάζεσαι φιλιὰ, να βλέπῃς ζωντανούς έρωτες και να θωρῇς μυστήρια. Τάστέρια τρεμοσόηναν στον οὐρανὸ, μά και στο δρόμο σου έβλεπες άλλα άστέρια άμέτρητα και λουσμένα με πειὸ γλυκὸ φῶς, τα μάτια των χαριτωμένων κοριτσιῶν που γυρίζουν «από το νερό». Τι ώρα!

Καστελλόριζο

MIX. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ